

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: Komunikace v interkulturní rodině – reflexe českých žen

Autorka: Nikol Nováková

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Předložená bakalářská práce autorky Nikol Novákové je psána se záměrem zachytit problematiku interkulturního soužití vnímaného na základě jazykového kontextu v manželské instituci. Stanovuje si hlavní výzkumnou otázku Jak české ženy žijící v interkulturním heterosexuálním partnerství reflektují jazykovou komunikaci v rodině a dále čtyři podotázky:

Jaký jazyk komunikace v jakých kontextech preferují?

Jaký význam těmto jazykovým komunikačním událostem informátorky přiřkládají?

Co volba konkrétního jazyka zprostředkovává a čemu brání?

Jak informátorky reflektují proces vyjednávání užitého jazykového kódu?

Problematiku ve svém textu zpracovává ve třech hlavních oddílech – části teoretické, části metodologické a části empirické. V závěru práce autorka shrnuje získané poznatky z provedeného výzkumu. Bakalářská práce je doplněna seznamem literatury a informačních zdrojů.

Již od úvodu své bakalářské práce autorka Nikol Nováková začíná rovnou citacemi, aniž by svoji práci uvedla svými slovy. Prakticky celá teoretická část práce je jakousi mozaikou složenou z různých citací, převážně bez autorčina vlastního textu. Textový vklad autorky zde chybí; práci by velmi prospěl. Tento jev snad lze chápat jako důsledek úzkostlivé prevence nařčení z plagiátorství, není však namístě.

Na druhou stranu je třeba říci, že zde autorka předvedla precizní práci s odbornou literaturou a dokázala dobře tematicky řadit jednotlivé citace k sobě.

V textu práce chybí jasná struktura nebo přehledné řazení jednotlivých témat, o nichž autorka hovoří, jde např. o oddíly Kultura, Interkulturní komunikace. Z navršených sebraných fragmentů textů struktura nevyplývá, fragmenty zde na sebe ne vždy navazují. Tento jev lze pozorovat i v následujících kapitolách.

Autorka používá množství termínů, které k sobě staví, chybí však mezi nimi, opět, nějaká spojka, nějaký její vlastní text, který by je sladil k sobě, respektive na sebe vzal funkci jejich rozřídění a vzájemných vztahů. Např. však v kapitole 3.2 Jazyková kompetence (str. 10) je text kapitoly hned od začátku psán/uveden autorkou, což mu zásadně prospívá. Text je pak nejen čtenářem lépe osvojován, ale především autorka předkládá vlastní myšlenkový vklad.

V kapitole o přepínání jazykových kódů a výpůjčkách (str. 11) autorčin text zcela chybí. Citace jsou k sobě poměrně pěkně sladěny, ale i v tomto případě bych uvítala autorčino vyjádření k dané dílčí problematice.

Metodologická část bakalářské práce je autorkou předkládána odlišným slohem. Obsahuje více vlastního textu.

Autorka krátce a přehledně definuje výzkumnou strategii, na jejímž základě pak sbírala data. Strategický postup v textu dále rozvádí a konkretizuje. V podkapitole Výběr vzorku se autorka opakuje, např. na str. 23, kdy říká, že ke sběru dat používala polostrukturované rozhovory, nebo,

v dalším odstavci, že všechny informátorky mají vysokoškolské vzdělání. Tyto informace již předložila v předchozích sděleních.

Součástí této kapitoly je přehledná tabulka informátorek.

V kapitole 5.8 Hodnocení kvality výzkumu oceňuji autorčinu sebereflexi v posouzení různých možností zkrácení výzkumu, přestože, jak uvádí, se zkrácením snažila co nejvíc vyhnout.

Kapitola 5.9. Etické otázky společenskovedního výzkumu do velké míry zdvojuje fakta popisovaná v již v jedné z předcházejících kapitol, a to v kapitole 5.5 Příprava a prostředí výzkumu (anonymita informátorek, možnost jejich odstoupení od výzkumu kdykoli v jeho průběhu apod.)

Třetí oddíl své bakalářské práce nazvaný Empirická část autorka Nikol Nováková předkládá zcela jinak, než předchozí kapitoly. Postupně zde rozebírá získaná data a pracuje s nimi; jde o její původní text. Výklad, který čtenáři poskytuje, je přehledný, precizní a konkrétní. V textu se jasně orientuje jak autorka, tak čtenář. Je zřetelně vidět, že těžiště autorčiny práce spočívá zde a že hlavním důvodem k sepsání bakalářské práce byl právě záměr výzkumu a práce se sebranými daty.

Ráda bych vyzdvihla zajímavý postřeh v kapitole 9.4 nazvanou Tajný jazyk (str. 38). Autorka ve své práci zachytila záměrný způsob komunikace vedený v jiném jazyce tak, aby mu rozuměli jen vybraní členové rodiny (např. rodiče vůči dětem používají třetí jazyk, děti při komunikaci s otcem hovoří jazykem, kterému matka nerozumí). Zároveň, což autorka výslovně nezmiňuje, nicméně je to jasně patrné, vyplývá zde i míra soudržnosti partnerů v rodině (ten, který nerozumí, je druhým partnerem obeznámen se situací, případně rodič nepřipustí vynechání partnera z komunikace).

K empirické části autorka přistoupila příliš pozitivisticky, práci by prospělo interpretaci výzkumu propojit s teoretickými podklady.

V závěru své práce autorka přehledně vlastními slovy shrnuje fakta, která vyplynula z výzkumu. Pozitivistická interpretace výsledků výzkumu není autorkou nijak srovnávána s poznatky autorů z literatury uvedenými v teoretické části práce.

K práci je připojen přehledný abecedně řazený seznam literatury a použitých zdrojů včetně ISBN. Tabulka a graf jsou logicky začleněny přímo k textu práce.

Práce není doplněna poznámkovým aparátem.

Abstrakt v českém i anglickém jazyce je sepsán v úvodu práce.

Mezi nedostatky práce řadím několik faktorů.

- již úvod práce začíná rovnou citacemi, hromadění citací i v dalším textu téměř není doprovázeno vlastním textem autorky, který by je vzájemně propojil a logicky sestavil.
- někdy chybí přesná lokalizace citovaného textu, autorka neuvádí konkrétní stránky a vydání. Např. citace hned na první stránce jsou bez uvedení stránek (citace Müllerová, 2013, Morgensternová, Šulová, 2009)
- autorka na několika místech kupí informace bez struktury nebo nějakého třídění.
- podotázky vztahující se k hlavní výzkumné otázce by mohly být jasněji a pochopitelněji formulované. Autorka by tak předešla možnému nepochopení.
- získané poznatky z výzkumu autorka vůbec nesrovnala s citovanými autory a jejich poznatky
- za drobné nedostatky považuji
 - o opakování se, zdvojení údajů
 - o pravopis (slovo neboli se v čj nevyskytuje s pomlčkou), vynechání interpunkčních znamének u vět vedlejších, opomenutí shody přísudku s podmětem.
 - o v obsahu práce napsaný jeho název anglickým termínem

Mám na autorku práce Nikol Novákovou několik otázek. Během obhajoby bakalářské práce prosím autorku o jejich zodpovězení.

- proč je informátorek jen osm? Je to relevantní vzorek?
- proč vlastně autorka v textu své práce vrší citace jednu na druhou bez vlastního doprovodného textu? Je to záměr v předkládané práci nebo jde o jev vzniklý mimoděk?
- na str. 27, Kap. 6, autorka uvádí minimální dobu soužití párů 8 let, zatímco v předchozím textu let 7 (str. 20, kap. 5.4 Výběr vzorku). Jakým způsobem tedy stanovila minimální dobu soužití?

Doporučení:

Z pozice oponenta bakalářské práce autorce Nikol Novákové doporučuji zlepšit vlastní práci s textem především v teoretické části práce. Není důvod nemít sebevědomí a z vlastního hlediska text přejímaný z citací doprovodit vlastními slovy, případně ho přehledně roztřídit a strukturovat. Rovněž užívané pojmy by si zasloužily přehlednější strukturaci.

I přes uvedené nedostatky doporučuji práci Nikol Novákové k obhajobě. V empirické části práce je evidentní, že výzkum provedla a je schopná ho přehledně popsat a data interpretovat, byť pozitivisticky. Navrhuji práci ohodnotit známkou dobře.

V Praze dne 28.5.2015

Mgr. Markéta Bezoušková

Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity